

BÍDA FOTBALOVÝCH KOMENTÁTORŮ

Pokud se řekne fotbalová redakce ČT sport, patrně málokoho přitom napadne hovořit o nějaké vysoké kvalitě. Možná kromě samotných redaktorů. Fotbaloví komentátoři veřejnoprávní televize jsou totiž dlouhodobě neléčenou nemocí tuzemské televizní scény. Je až s podivem, jak v rámci jednoho média může být rozdílná kvalita u jednotlivých redakcí. Jakkoli mají třeba hokejová či atletická sekce taky své mouchy, oproti té fotbalové působí jako z jiné galaxie, a to ve všech směrech - způsobem komentování, výběrem spolukomentátorů a hostů ve studiu, přestávkovým programem, kladením otázek respondentům, prostě ve všem. Prakticky přes chodbu se dělá podobná práce na mnohem profesionálnější a vyšší úrovni. Nebetyčný rozdíl ukázal svého času v přímém přenosu David Pospíšil, když ve studiu Eura 2012 totálně zesměšnil svým perfektním výstupem všechny přítomné. A že to jde, ukázal nedávno zpravodaj Českého rozhlasu i Jiří Hošek, tedy "nesporták", svou pohotovostí, nepodobizivostí, přesností či nenásilným projevem.

Jistě, fotbalu u nás rozumí kdekdo a taky se k němu kdekdo vyjadřuje, proto bývají k těmto věcem fanoušci kritičtější. Není ovšem náhodou, že kritika na hlavy fotbalové sekce je dlouhodobější záležitostí. A nějaké zlepšování aby člověk pohledal. Jako by šli ti fotbaloví redaktoři ve stopách svého někdejšího šéfa Oty Černého, zvaného Blekota (z angl. Black Ota), roztomilého poplety, jenž svého času opravdu nezapomenutelným způsobem uváděl politickou debatu "Co týden dal". "Nové téma... školství... pánové..., kdo začne?" Ostatně už jako sportovní novinář někdy v 70. letech kladl svým respondentům kouzelné otázky typu: "Vyhráli jste 3:0, je to dost?"

Tak se teď v krátkosti podíváme na to, čím, resp. kým nás fotbal na ČT pravidelně zásobuje a tím nám povětšinou i pije krev.

Komentátoři

Jaromír Bosák je sice tuzemskou jedničkou mezi fotbalovými komentátory, což je ovšem ekvivalent konstatování, že je někdo nejlepším hokejistou v Kongu, abych taky dal k dobru nějaký vtípek, jimiž on sám přímo srší. On Bosák možná není až tak špatný, ale neměl by pro samou švandu zapomínat, že fotbal je sice zábava, ne však zábavný pořad moderovaný druhořadým bavičem. Živí v sobě i nutkavou potřebu používat neotřelá vyjádření, a jakmile se nějakému novému příučí, neprodleně se se svým objevem přispěchá pochlubit divákům - pokud možno několikrát za zápas. Některá se mu zalíbí natolik, že je používá opakovaně, a tak pumlíče lízají štangle apod. Tuze rád dává na odiv svou nestrannost a uvolněnost, přičemž druhá položka napomáhá divákovi chtě nechtě k nabytí dojmu, že "Mírova" příprava na utkání se sestává maximálně tak s přečtení si sestav. Tu a tam toto mé tvrzení sice popře, když jde s barvou ven a přizná se, že nedávno zhlédl zápas některého z právě hrajících týmů, nicméně stále častěji se zdá, že si na dané komentované utkání jen odskočil v přestávce mezi dvěma jamkami.

Jiří Štěpán se ráno přecpe připálenou vtipnou kaší a jde do práce. Je to smutný příklad toho, kterak se někdo zoufale snaží napodobit svůj komentátorský vzor (v tomto případě jistého J. B.), a to nejen co do jazyka, ale i co do dikce či intonace. Sype z rukávu připravené fórký a jeho až příliš zjevná snaha být "vtipný" jako jeho vzor zavání mnohokrát trapností. Stejně jako jeho vzor má i on tendenci upozorňovat na sebe, k čemuž mu má pomoci hra zvaná fotbal. Oproti jeho vzoru mu chybí zoufale míra, což se projevuje zvláště markantně při komentování sestřihů z LM, v nichž je k slyšení více vtípků než k vidění fotbalových akcí.

Vlastimil Vlášek je důkazem toho, že v naší krásné zemi může dělat komentátora skutečně každý. Přebral štafetu nejvysmívanějšího komentátora po Pavlu Čapkovi a sveřepě ji nese dál, přičemž další předávka je v nedohlednu. Začínal jako reportér, v kteréžto pozici působil poměrně dosti vyjukaným dojmem, takže za mikrofon už usedal s touto nálepkou a navzdory vší snaze se mu jí ze sebe nepodařilo strhnout. V nejlepším případě je průměrný, což nebývá příliš často. Zatím to vůbec nevypadá, že by se měl tendenci zlepšovat. Tendenci mám na mysli schopnost, nikoli snahu, ta z něj naopak číší, stejně jako zaujetí hrou, v konečném důsledku ale působí spíše politováníhodně. Zvláště když nasadí svůj poněkud plačtivý tón, to by se nad ním nejedno srdce ustrnulo. A co teprve, když se nechává hrou unést a začne fandit, příp. radit rozhodčímu...

Reportéři a moderátoři

Pavel Čapek. Hmmmm, co k němu? Ještě v pozici komentátora vyjadřoval opakovaně svou utkvělou obavu, aby se nestal špatným prorokem. Škoda že svou pozornost neupnul spíše na to, aby se nestal, resp. nebyl špatným komentátorem. Nemusel by si tak před léty na základě hromadné kritické odezvy diváctva zabalit do své torny maršálskou hůl a odkráčel

z komentátorského křesla do toho moderátorského. V něm ubíjí své hosty šroubovanými dotazy s několika závity, volí vůči nim i divákům svou osvědčenou uspávací taktiku, tu a tam se však umí pořádně odvázat - to když se jich zeptá na jejich tipy, což považuje za tak srandovní, že se opakovaně neubrání srdečnému smíchu. Ještě donedávna působil dojmem slušného a kultivovaného člověka, nicméně právě nedávno prokázal, že když se dostane do ráže, lítají prdele jak vlaštovky. Hokejovým fanouškům v 90. letech asi hodně zatrnulo, když médii probleskla zpráva, že "Čapoun" s R. Zárubou údajně jednu chvíli uvažovali o tom, že si prohodí své sporty. Pavel Čapek totiž pravidelně nestíhal dění na hřišti, ztrácel se prakticky už před úvodním hvizdem, proto by v hokejovém světě nemohl existovat už vůbec. V tom fotbalovém je ale očividně místa dost pro každého.

David Kalous je člověk, který je schopen se zeptat hráče, jenž v poslední minutě rozhodne remízový zápas, zdali je za tento svůj gól rád, potažmo se zeptat brankáře, jenž tento gól inkasuje, zdali ho to mrzí. Toto se naučit nedá, toto už je dar. Má nepěkný zvyk se na zápas vůbec nedívat, resp. smolně přicházet zrovna o gólové okamžiky anebo šance. Proto si rád často nechává od hráčů inkriminované momenty popisovat, aby si o nich mohl udělat představu. Zajímá se i o budoucnost, což dosvědčuje svými otázkami ohledně případných komplikací po prohře právě do budoucna. A ač má na přípravu otázek 90 minut, málokdy to lze vzhledem k pokládaným duchaprázdným dotazům poznat, to pak hráčům nezbývá než

opakovat fráze, které už mají díky němu nacvičenější než signály při standardkách.

Mám za to, že Davida Kozohorského si sportovní redakce schovává pro časy, kdy z úsporných důvodů nebude moci platit experty. Vždyť kde jinde by našla moderátora, který si ve studiu vystačí sám, poněvadž je schopen klást otázky a zároveň si na ně odpovídat? Je to vlastně i dobře, jeho otázky jsou totiž tak rozvité, že hosté se namnoze ztratí již při třetí vedlejší větě druhé vedlejší věty, takže kolikrát pak ani nevědí, nač by měli odpovídat. Kozohorský s tím patrně počítá, odpovídá za ně proto sám. A když už větnou konstrukci přece jen zjednoduší, zjednoduší tím i obsah dotazu, ač se to zdá nemožné. Pak je schopen se zeptat takového Rotaně, komu nejčastěji přihrává, apod. Přečasto působí dojmem, že vyloženě čeká na ránu z milosti, jak se trápí. Patrně se brzy stane objektem zájmu sběratelů kuriozit v oblasti mluveného slova (pokud se už tak nestalo), ježto si osvojil svébytný intonační styl - na konci sáhodlouhé monotónní otázky klade namísto pomyslného otazníku umanutě příslovce "tak".

Nejlepším dojmem z party moderátorů působí Petr Kubásek, a pokud na sobě bude pracovat, může se vyšvihnout na úroveň svých hokejových kolegů. Nedostává sice tolik prostoru, ale plus má za to, že se nebojí ptát ani na nepříjemná témata, umí pokládat jasné otázky, z nichž nejde moc uhýbat do ztracena.

Experti ve studiu a u mikrofonu

Erich Brabec působí trochu upjatě, dle mého ale patří k tomu lepšímu mezi hosty ve studiu, byť je plně nahraditelný. Nebalí své výroky tak často do frází jako jiní a i jeho vyjadřování patří k tomu lepšímu, což se projeví jako výhoda při odpovídání např. na Kozohorského dotazy, na něž se dá málokdy odpovědět jinak než tím, co divák většinou vidí sám. A tak s el. tužkou popisuje jasné ofsajdy nebo góly, na nichž obecně není co popisování, ale aspoň to neodbývá jednoduchým větičkami a hází Kozohorskému rukavici v podobě košatých výpovědí.

Martin Hyský je suverénně nejlepší postavou celé fotbalové sekce. Ano, nemá sice valnou konkurenci, ale domnívám se, že by se neztratil, ani kdyby nějaká pořádná byla. Zdobí ho zajímavý řečový projev, rázný, pohotový a dynamický, nemá problém otevřeně nazývat věci pravými jmény, kritizovat, je-li to na místě, nehledá pro dané hráče pořád omluvu za jejich chyby či nedostatky. Ono je to sice samozřejmé, ale ne v našich luzích a hájích. Samozřejmě s ním člověk nemusí vždy souhlasit, ale aspoň může nesouhlasit s konkrétním názorem, a ne s něčím, co kolikrát ani sám autor výroku neví, co vlastně znamenalo. Ocenit se musí i jeho vždy perfektní příprava, jež vyniká zejména tehdy, komentuje-li spolu s bohorovným golfistou Bosákem. Jen je někdy těch statistik moc, ale to je drobnost, jež se dá odpustit.

Luboš Kalouda je novým hlasem v éteru fotbalové ČT. Už se stihnul uvést odvážnými výroky typu: "Když můžu srovnat ty dva hráče, tak oba dva jsou rozdílní". Je na něm vidět, že fotbal sám hrával a má zkušenosti, což zase dokládá výroky typu, že "teď dá gól jeden tým, druhý tým, nebo stav zůstane stejný". Oba výroky, které by v nějaké silvestrovské show působily jako skvělá parodie na komentátory, však v reálu víceméně charakterizují jeho projev - je to

takové nic.

Pavel Karoch. Stačí jen tato dvě slova a každý ví. Je-li do studia či za mikrofon zván proto, aby se adeptům žurnalistiky názorně ukázalo, jak se nemá na obrazovce vystupovat, tak myslím, že za ta léta to už každý dávno pochopil, takže ho už není zapotřebí. K smrti rád oznamuje divákům, který hráč ho baví, stejně tak se k smrti rád baví svými vlastními vtipy. Nedávno ho rozesmál ten, že po rohu lze ve velkém vápně čekat boj o míč. Můžeme jen čekat, kdy se začne smát spontánně tomu, co ho právě napadlo, aniž by nás o důvody svého smíchu obohatil. Jeho snaha o nějakou hlubší analýzu předváděné hry vyluzuje na rtech útrpný úsměv, přičemž grády jeho výkon dostává, komentuje-li zápas s V. Vláškem, s nímž vytváří vpravdě smrtící kombo. Z fleku bych jejich komentáře pouštěl v rámci odvykačky lidem fotbalem posedlým. Za normálních okolností by nemohl spolukomentovat ani gorodky, ale pro fotbalové redaktory je vítaným partnerem, ježto je svou přítomností nenutí vybědnout z jejich vlastního podprůměru. A jako Kozohorský s oblibou končí své věty slůvkem "tak", Karoch je začíná slůvkem "ne", ač mají kladný obsah.

Luděk Zelenka sice na rozdíl od Karocha působí živějším dojmem, ale to je tak vše. Ve studiu pak je ideálním hostem pro lidi typu Davida Kalouse, protože když se má vyjádřit k šotu nějakého zápasu nebo nějaké šanci, popíše sám od sebe veskrze to, co všichni ostatní na rozdíl právě od Kalouse viděli, což mu moderátoři typu Kozohorského či Čapka spokojeně odkývají. A tak se diváci z jeho úst ohromeně znovu dozvídají, že domácí vedli, ale hosté stihli do přestávky vyrovnat, aby těsně před koncem dokázali zápas otočit. Sice tím prokazuje mimořádný pozorovací talent, čímž ale svůj potenciál vyčerpává, nicméně přes týden nabije baterky a o víkendu je ve studiu jako na koni a zásobuje diváky svými "postřehy".

Martin Hašek dovede ve studiu přinést občas zajímavé postřehy, ovšem musí se k tomu prokoptat, protože než řekne "kombajn", tak je po žních. Jeho zvaní do studia je vůbec signifikantní pro fotbalovou sekci ČT - bezelstně se třeba přizná, že týmy, na jejichž utkání je do studia pozván, už dlouho neviděl hrát. Toto se nedá už ani karikovat, jak je to absurdní, a když si k tomu domyslíte, že mu trvá, než to ze sebe vypraví... Podobné to je s Karlem Jarolímem, jenž svým opakovaným "ééééé" dává vzpomenout na nejslavnější scénky Ludka Soboty. Jozefa Chovance jsem jako hráče rád neměl, jako hosta ve studiu však ano, protože nemá ve zvyku uhýbat a říká věci na rovinu. Výborní bývají Pavel Kuka s Karlem Poborským, nejsou však moc zvaní, mají ve zvyku být až příliš otevření a adresní, a to se u nás nenesí. Dalo by se prohodit pár slov i o jiných, ale pro tuto chvíli to stačí.

